

Sygn. akt I C 486/17

Dnia 26 lutego 2018 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu I Wydział Cywilny w składzie następującym :

Przewodniczący: SSO Monika Świerad

Protokolant: Karolina Sławecka

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2018 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...)Polska S. sp.j. z/s w W. P., M. S. (1)

przeciwko P. A. (1) i J. A. (1)

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powodów (...)Polska S. sp.j. z/s w W. P.

i M. S. (1) solidarnie na rzecz pozwanych P. A. (1)

i J. A. (1) kwotę 5434 zł (pięć tysięcy czterysta trzydzieści cztery złote) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Monika Świerad

Sygn. akt. I C 486/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26.02.2018 roku

Pozwem inicjującym przedmiotowe postępowanie nadanym na poczcie w dniu 8.04.2017 roku powodowie (...)Polska S. sp.j. i M. S. (1) domagali się rozpoznania sprawy w postępowaniu nakazowym i nakazanie zapłaty pozwanym P. A. (1) działającemu pod firmą (...) oraz J. A. (1) na ich rzecz solidarnie kwoty 108.532,74 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 29 listopada 2013 r. z tytułu nienależnie wypłaconych należności wynikających z wystawionych faktur: VAT nr (...) z dnia 22.11.2013 r. na kwotę 57.128,58 zł, VAT Nr (...) z dnia 22.11.2013 na kwotę 11.442,69 zł, VAT Nr (...) z dnia 22.11.2013 r. na kwotę 39.961,47 zł, oraz zasądzenie od pozwanych solidarnie na ich rzecz kosztów procesowych, w tym kosztów opłaty sądowej od pozwu, opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W przypadku zgłoszenia sprzeciwu wnieśli o utrzymanie nakazu zapłaty w mocy (k. 2-7).

Motywuując pozew powodowie podnieśli, że do dnia 8 kwietnia 2014r. (...)Polska S. sp.j. działała pod firmą (...) Spółka jawna. Wspólnikami tej spółki byli powód M. S. (1) i pozwana J. A. (1). W dniu 22 listopada 2013 r. przez (...) P. A. (1) zostały wystawione trzy faktury za wdrożenie etapu 2 i 3 systemu (...) W. (...) K.. Pozwana J. A. (1) dokonała odbioru robót wykonywanych przez P. A. (1) z datą na 23 listopada 2013 roku, dzień po wystawieniu faktur. Wg powodów protokoły odbioru są zatem bezprzedmiotowe i nie mogą stanowić podstawy do dalszych czynności, w szczególności dokonania wypłaty. Powodowie podnieśli, że nie mieli świadomości i nie byli poinformowani przez J. A. (1) jako współnika, że podpisywała mężowi pozwanemu P. A. (1) dokumenty bez podstawy do takiego działania. Z dokumentacji spółki wynika natomiast, że etap 1, 2 i 3 wdrożenia dla W.(...), zostało dokonane w przeważającej mierze przez powoda M. S. (1), a nie przez P. A. (1). Rozmowy na temat projektu (...) rozpoczęły się w 2011 r., a faktury były wystawiane w 2013 r. W trakcie realizacji projektu były również zamawiane dodatkowe usługi - w połowie 2013 r. Zdaniem powodów sporne faktury zostały wystawione za czynności, które nie były wykonane przez P. A. (1) w trakcie

wykonywania jednoosobowej działalności gospodarczej. Działanie J. A. (1), która potwierdzała rzekome wykonanie przedmiotowych czynności przez męża - P. A. (1) było błędne, co pozwala na ustalenie, że wypłata należności za te faktury była nieuprawniona. Czynności przy tym projekcie były wykonywane w okresie, kiedy P. A. (1) wykonywał je wyłącznie jako pracownik, a nie jako oddzielna firma, za co otrzymywał niezależne wynagrodzenie. Ponadto większość prac realizowanych w poszczególnych etapach było wykonywanych w innym czasie niż protokoły przyjmowane przez J. A. (1). Czynności przy tym projekcie realizował w większości osobiście M. S. (1). (...) sprawdzający (...) W. G. K. został przeprowadzony w dniu 27 marca 2013r., gdy P. A. (1) był pracownikiem spółki. Nie wykonywał on zatem żadnych czynności jako (...) P. A. (1), co powoduje, że nie mógł wystawić przedmiotowych faktur. Powodowie podkreślili, że wynagrodzenie za czynności objęte przedmiotowymi fakturami nie jest należne (...) P. A. (1), co powoduje konieczność jego zwrotu, jak również weryfikacji kwot VAT i podatków za 2013 r. Ponadto działanie J. A. (1) jest działaniem na szkodę powodowej spółki. Jako podstawę żądania zapłaty powodowie powołali art. 405 w zw. z art. 410 kc. Bezpodstawne wzbogacenie jest szczególnym zdarzeniem prawnym, w wyniku którego J. A. (1) bez podstawy prawnej uzyskała nienależną korzyść majątkową kosztem strony powodowej. Bezpodstawność prawna oznacza zaś sytuację, w której wzbogacenie nie stanowi prawidłowego następstwa elementu uregulowanego w ramach istniejącego stosunku prawnego. Powodowie powołali się też na art. 415 w zw. z art. 414 kc. J. A. (1) wbrew znanym jej okolicznościom realizacji projektu (...) dokonała potwierdzenia wykonywania przez P. A. (1) prac w okresie od 1 listopada do 22 listopada 2013 r. - co nie miało miejsca - i wydała polecenie wypłaty środków finansowych działając na szkodę powodów.

Pozwani w odpowiedzi na pozew (k. 104-112) wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego wg stawek minimalnych dla każdego z nich z osobna wraz z kosztami opłaty skarbowej.

Pozwani podnieśli, że w dniu 10 kwietnia 2014 r. (dokumenty datowane są na dzień 8 kwietnia 2014 r.) doszło do restrukturyzacji spółki (...) S. i A. sp. j. Dotychczasowi wspólnicy M. S. (1) i J. A. (1) podjęli uchwałę nr 1/2014, w której określili zasady podziału majątku spółki. W/w uchwała dzieląca majątek spółki przewidywała co do niektórych aktywów podział według klucza „po połowie” - tak jak dzielony był zysk z tytułu uczestnictwa w spółce. W taki sposób miały zostać podzielone kwoty z tytułu nadpłaty zobowiązań podatkowych wspólników, m.in. kwoty podatku VAT, który należał się spółce do zwrotu w wysokości 108.675 zł. Między wspólnikami spółki nie było sporu co do faktu, że zwrot VAT należny jest spółce; nie było także sporu co do wysokości VAT należnego spółce; w końcu nie było sporu co do podziału tej kwoty po połowie między wspólników. W toku negocjacji ustalono, że również kwota VAT (108.675 zł) zostanie między wspólników podzielona po połowie tj. po 54.337,50 zł. Wspólnicy opierając się jednak na błędnych założeniach co do skuteczności tych ustaleń - uzgodnili, że kwota nadpłaconego VAT-u zostanie przez każdego z nich osobno zaliczona po połowie na poczet ich zobowiązań podatkowych z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych. W późniejszym okresie okazało się, że takie potrącenie/zaliczenie nie mogło nastąpić z uwagi na fakt technicznej niedopuszczalności potrącenia zobowiązania podatkowego wspólników spółki z należnościami z tytułu nadpłaty VAT samej spółki. Mimo wadliwych założeń co do potrącenia, między wspólnikami nie było wątpliwości w trakcie negocjacji i w momencie podejmowania uchwały nr 1/2014 co do przeznaczenia kwoty 108.675 zł z tytułu nadpłaty VAT. Jeśli natomiast nie dało się potrącić kwot ze zobowiązaniami podatkowymi tych wspólników należy przyjąć, że w majątku spółki znajdowała się kwota 54.337,50 zł, która należy się pozwanej J. A. (1). O kwotę tą pozwana J. A. dopytywała się Machina S. w korespondencji e-mailowej z dnia 7.04.2014 r. Powyższe potwierdza, że kwota 54.337,50 zł miała przyspaść pozwanej J. A.. Pozwani zaznaczyli, że od czasu wyjścia J. A. ze spółki strony pozostają w sporze, toczą też spór sądowy o rozliczenie kwot nadpłaconego VATu przed Sądem Rejonowym w Radomiu Wydział V Gospodarczy w procesie pod sygn. V GC 262/15. W toku tego procesu powodowie próbują wykazać, że spółce może nie przysługiwać zwrot VAT. Niniejsze postępowanie stanowi „pochodną” postępowania prowadzonego pod sygnaturą V GC 262/15. Powodowie wystąpili o zapłatę w niniejszym procesie, ponieważ podejmują próby wprowadzenia niepewności co do prawa spółki do zwrotu VAT, a w konsekwencji uzyskania szansy na korzystne rozstrzygnięcie w postępowaniu V GC 262/15. Pozwani zaprzeczyli roszczeniom, których dochodzą powodowie. Nawet przyjmując, że którekolwiek z tych roszczeń istnieje, należałoby przyjąć, że przysuguje ono tylko spółce, a nie jej wspólnikowi. Ten ostatni nie ma legitymacji czynnej. Pozwani podnieśli też zarzut przedawnienia roszczenia restytucyjnego i deliktowego. Skoro zapłata z faktur nastąpiła w dniu 26.11.2013 roku ewentualne roszczenie z tytułu bezpodstawnego

wzbogacenia stałoby się wymagalne tuż po tym dniu, po czym uległoby przedawnieniu z upływem trzech lat w listopadzie-grudniu 2016 r. W dniu wniesienia pozwu roszczenie restytucyjne było przedawnione. Termin początkowy biegu przedawnienia roszczenia deliktowego uzależniony jest natomiast od stanu wiedzy poszkodowanego, a zatem spółki. Stan wiedzy spółki należy oceniać według stanu wiedzy jej wspólników. Wykonanie usług przez pozwanego P. A. (1) na rzecz spółki zostało uzgodnione z nim przez wspólników spółki. Powód M. S. (1) wyraźnie dopominał się o wystawienie faktur. Samo wystawienie, jak również okoliczności wystawienia faktur VAT i sama treść faktur VAT były znane stronom niniejszego procesu w listopadzie 2013 r. W okresie kiedy wspólnikami w spółce byli M. S. (1) i J. A. (1), byli oni na bieżąco informowani przez S. S. prowadzącą obsługę rachunkową spółki o wszelkich istotnych sprawach związanych z finansami spółki, jej rachunkowością i obowiązkami podatkowymi. M. S. (1) był również informowany o wystawieniu faktur VAT przez pozwanego P. A. (1), treści tych faktur VAT oraz o wykonaniu na jego rachunek płatności przez spółkę. Jeśli pozwani wyrządzili spółce lub obojgu powodom szkodę (czemu przeczą), to ewentualne roszczenie zaczęło przedawniać się na przełomie listopada i grudnia 2013 r. i wobec tego w dacie wniesienia pozwu było przedawnione. Zdaniem pozwanych brak też, bezpodstawnego wzbogacenia, szkody, zawinienia i bezprawności po ich stronie. Faktury VAT zostały wystawione z tytułu wykonanych przez pozwanego P. A. (1) usług na rzecz spółki. Wykonanie usług oraz wysokość wynagrodzenia za nie zostały uzgodnione między stronami. P. A. (1) należycie wykonał zobowiązania umowne względem spółki. Pozwana J. A. jako wspólnik spółki była uprawniona do działania w jej imieniu. Nie ma żadnego znaczenia fakt, że protokoły odbioru robót noszą datę 23.11.2013 r. zaś same faktury VAT datę 22.11.2013 r. Nie ulega wątpliwości, że protokoły musiały zostać sporządzone i podpisane wcześniej niż wystawienie faktur. Ponadto pozwani nie byli i nie są bezpodstawnie wzbogaceni kosztem spółki lub powodów. Pozwani nie wyrządzili szkody spółce lub powodom. Działania pozwanych nie były bezprawne i nie były zawinione, co wyklucza zasądzenie powództwa w reżimie restytucyjnym jak i deliktowym. Z daleko idącej ostrożności procesowej, na wypadek przyjęcia przez Sąd, że powództwo powinno zostać uwzględnione, pozwani zgłosili zarzut potrącenia 50% kwoty roszczenia dochodzonego przez powodów.

W piśmie z dnia 8.11.2017 roku (k. 170-189) powodowie podtrzymali dotychczasowe twierdzenia. Zmodyfikowali żądanie dotyczące odsetek domagając się kwoty 108.532,74 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28.12.2015 roku do dnia 31.12.2015 roku oraz odsetkami za opóźnienie od dnia 1.01.2016 roku do dnia zapłaty.

Zdaniem powodów legitymacja czynna istnieje zarówno po stronie spółki, jak i wspólnika - z uwagi na szkodę jaka zaistniała w majątku spółki i wspólnika. Spółka mimo niewykonania na jej rzecz świadczenia dokonała płatności, co spowodowało zobowiązania z tytułu podatku VAT wobec Urzędu Skarbowego. Koszty poniesione z tytułu dokonania płatności za nienależnie wystawione faktury VAT spowodowały brak zysku spółki, co przekładało się nie tylko na zachwianą płynność finansową spółki, ale również dochód wspólników - co ma bezpośredni wpływ również na sytuację finansową M. S. (1) jako wspólnika Spółki. Co do zarzutu przedawnienia roszczenia restytucyjnego powodowie wskazali, że ważne jest ustalenie, od jakiego momentu liczyć należy termin przedawnienia. Co do zasady, w przypadku roszczeń o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia (nienależnego świadczenia) obowiązuje zasada, że roszczenie staje się wymagalne, gdy uprawniony do żądania zwrotu pieniędzy zażąda ich zwrotu. W przypadku braku wezwania do zwrotu nienależnego świadczenia termin przedawnienia należy liczyć od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony w pierwszym możliwym terminie zażądał zwrotu nadpłaty. Jeżeli już w momencie dokonywania zapłaty faktura była zawyżona, nienależycie wystawiona, to termin przedawnienia należy liczyć od dnia powzięcia informacji o tym zdarzeniu. Termin przedawnienia w przypadku niniejszej sprawy należy liczyć dopiero od dnia 28 grudnia 2015 r. bowiem w tym dniu powodowie zapoznali się z pismem procesowym z dnia 28.12.2015 r. do sprawy V GC 262/15 i załącznikami do tego pisma, co pozwoliło im na ustalenie za jakie usługi kwestionowane faktury zostały wystawione. Uprzednio brak było możliwości zapoznania się z dokumentacją „papierową” spółki. Biuro rachunkowe było prowadzone w N., cała dokumentacja również znajdowała się w N.. Zapoznanie się z pełną treścią dokumentów, w tym faktur i protokołów przekazania było możliwe dopiero po przekazaniu dokumentów przez księgowość spółki. Spółka otrzymała dokumenty księgowo za 2013 i 1 kwartał 2014r. od S. S. dopiero po wyjściu J. A. (1) ze spółki, to jest po 8 kwietnia 2014r. Powodowie podnieśli, że faktury kosztowe od I. P. A. (1) nie były dostępne w systemie (...) spółki, zatem M. S. (1) nie miał wiedzy za co te faktury zostały wystawione. Powodowie zaznaczyli, że mieli możliwość zapoznania się z dokumentami przekazanymi przy sprawie sądowej zawisłej przed

Sądem Rejonowym w Radomiu o zwrot VAT. Zatem ten dzień powinien stanowić datę, od której i liczone są odsetki za zwrot nienależnie pobranego wynagrodzenia i termin rozpoczęcia biegu przedawnienia. Powodowie podali też, że w sytuacji tak minimalnego przekroczenia okresu przedawnienia powoływanie się na zarzut przedawnienia pozostaje w kolizji z zasadami współzycia społecznego (art. 5 k.c.). Zdaniem powodów sprawa zawisła przed Sądem Rejonowym w Radomiu do sygn. VGC 262/15 nie ma znaczenia merytorycznego w niniejszym postępowaniu. Powodowie podali, że pozwana J. A. była w spółce osobą odpowiedzialną za realizację przelewów i nadzorowała stronę finansową, to ona zatwierdzała przelewy. J. A. była odpowiedzialna za stronę rachunkowo-finansową Spółki. Informacje finansowe jeśli były przekazywane M. S. to przede wszystkim właśnie przez drugiego wspólnika J. A.. Od ok. lipca-sierpnia 2013 r. rozpoczęły się między stronami nieporozumienia co do przyszłych rozliczeń za realizowane projekty. Projekty kończyły się i pieniądze, które pojawiały się na koncie spółki powodowały emocje. Powodowie zaprzeczyli, aby M. S. za pośrednictwem firmy (...) uzyskiwał należności ze spółki. Firma (...) wykonywała od lat świadczenia, za które otrzymywała należności. Chcąc załagodzić nieporozumienia M. S. (1) i pozwani uzgodnili, że P. A. po założeniu działalności gospodarczej będzie wykonywał (kończył) projekty, które rozpoczął realizować jako pracownik spółki. W drodze wyjątku ustalono, że P. A. (1) może zafakturować również prace wykonywane na rzecz spółki już od III kwartału 2013r. (mimo że był wówczas (...)). Spowodowane było to poczynionymi ustaleniami uwzględniającymi rozliczenia z firmą (...). Faktyczna realizacja usług przez S. P. P. (2) została potwierdzona przez pozwanych i nie była kwestionowana. P. A. (1) po założeniu działalności I. nie realizował jednak zafakturowanych usług, a np. dalej zlecał je do wykonania podwykonawcy S. P. P. (2). Wszelkie prace zlecane temu podwykonawcy były realizowane w całym okresie realizacji projektu, za wiedzą i zgodą J. A. (1). Nigdy ze strony M. S. (1) nie było sytuacji, żeby firma (...) otrzymywała wynagrodzenie za prace, których rzeczywiście nie wykonała lub żeby wystawiała „puste faktury” na rzecz Spółki. Ustalenia stron w zakresie rozliczeń obejmowały jedno podstawowe założenie: zafakturowane mogą być prace rzeczywiście wykonane osobiście przez P. A. (1) nie wcześniej niż od III kwartału 2013 r. Kwota, która była zabezpieczona na wynagrodzenie za usługi opiewała na ok. 200 tys. zł. Faktycznie prace fakturowane przez męża J. A. (1) nie były rozliczane zgodnie z ustaleniami wspólników. Przedmiotowe faktury zostały wystawione za zupełnie inne usługi. Praca nie została wykonana, stąd zakwestionowanie wystawionych i zapłaconych faktur. Ustalenia dotyczyły zgody M. S. (1) na zafakturowanie faktycznie wykonanych usług przez I. P. A. (1), i oczywistym jest fakt, że usługi takie miały być rzeczywiście wykonane w 3 i 4 kwartale 2013r. Działając celowo na szkodę spółki (...) sama zdecydowała, aby przyjmując od swojego męża firmy (...) „puste faktury” na usługi, których nie wykonał i za nie zapłacić. J. A. (1) wykorzystała fakt, że drugi wspólnik M. S. (1) nie miał wglądu do faktycznie wystawianych faktur przez I. P. A. (1) oraz, że zgodził się na rozliczenie prac wykonywanych przez P. A. (1) w 3 i 4 kwartale 2013 r. oraz zabezpieczył odpowiednie kwoty na rachunku firmowym spółki. Powodowie zaznaczyli, że wartość realizacji projektów realizowanych dla firmy (...) w projekcie dla ArcelorMittal wyniosła 2 359 204,35 zł netto. Oczywistym jest zatem fakt, że „po połowie” czy też „połowa” określana w treści maila nie może dotyczyć wartości usług, a dotyczy zupełnie innych ustaleń, które nie wynikają wprost z treści maila ale są oczywiste dla wspólników.

W piśmie z dnia 14.12.2017 roku - k. 340-346 pozwani podtrzymali swoje stanowisko procesowe. Zdaniem pozwanych w/w pismo powodów w sposób chaotyczny i nieuporządkowany prezentuje szereg niepowiązanych ze sobą i przedmiotem sporu okoliczności współpracy między stronami. Powodowie podjęli tylko próbę skomplikowania stanu faktycznego sprawy, który jest prosty i wynika z uzasadnień orzeczeń Sądu Rejonowego w Nowym Sączu V Wydziału Gospodarczego w sprawach VGC 437/17 i V GC 447/17 z dnia 21.09.2017 które dotyczyły żądań zapłaty w analogicznych stanach faktycznych jak w niniejszym postępowaniu. Powodowie posługują się wyrwanymi z kontekstu wypowiedziami podejmując próbę podważenia twierdzeń pozwanych. Do pisma powodowie przedłożyli szereg załączników, kładąc nacisk na ilość a nie jakość materiału dowodowego. Załączniki nie mają związku z toczącym się sporem. Zostały przedstawione w sposób nieuporządkowany i chaotyczny i miejscami nieczytelny. Pozwani w szczególności zaprzeczyli aby M. S. (1) nie miał dostępu do pełnej informacji i dokumentacji (...) spółki jawnej jak też aby biuro rachunkowo-księgowe nie przekazało powodom pełnej dokumentacji księgowej. Za nieprawdziwe pozwani uznali twierdzenia powodów dotyczące rzekomego uzgodnienia między stronami, że pozwany P. A. wystawi faktury VAT tylko i wyłącznie za prace wykonane w III i IV kwartale 2013 r. Pozwani zaprzeczyli aby powodowie nie mieli wiedzy co do treści faktur VAT i odmówili przyjęcia i opłacenia wystawionych faktur VAT, jak też aby P. A. podzlecał usługi (...). Powodowie zmodyfikowali powództwo w zakresie terminu początkowego oraz stopy procentowej żądanych

odsetek. W pozwie domagali się odsetek od 29.11.2013 r., podczas gdy w piśmie z 8.11.2017r. żądają odsetek od 28.12.2015 r. Konsekwentnie, powinni cofnąć pozew w zakresie odsetek za okres od 29.11.2013 r. do 27.12.2015 r., czego jednak nie uczynili. W odniesieniu do tej części powództwa, pozwanych należy uznać za stronę wygrywającą. Z uwagi na charakter roszczeń dochodzonych przez powodów (restytucyjne i deliktowe) nie znajduje zastosowania art. 481 par 2 kc i podstawą zasądzenia odsetek mógłby być wyłącznie art. 359 par 2 kc. Pozwani zwrócili uwagę na to, że powodowie twierdzą, iż dowiedzieli się o okolicznościach stanowiących podstawę powództwa dopiero po zapoznaniu się z pismem z 28.12.2015r. Wówczas to uzyskali „wiedzę” za co pozwany P. A. wystawił faktury VAT. Powodowie utożsamiają przy tym termin początkowy biegu przedawnienia z wymagalnością i terminem początkowym biegu odsetek. Za pierwsze wezwanie do zapłaty spornych należności trzeba uznać pozew. Z ostrożności procesowej zdaniem pozwanych w razie uznania pozwu co do zasady, dopiero od czerwca 2017r. powodowie mogliby żądać zapłaty odsetek. Pozwani podtrzymali też zarzut przedawnienia, bo gdyby zapłata spornych faktur VAT nie była zasadna, to powodowie dysponowali wszelkimi środkami, by zakwestionować faktury VAT oraz ich zapłatę już na przełomie listopada i grudnia 2013 r. Skoro powodowie tego nie uczynili, to doświadczenie życiowe wskazuje, że same faktury VAT i ich zapłata były zasadne i należne. Gdyby zapłata kwoty 208.223,01zł z wystawionych faktur nie była uzgodniona przez strony, to powodowie z pewnością wystąpiliby do pozwanych o wyjaśnienia. Pozwani podkreślili też, że w okresie do kwietnia 2014 r. (...) była spółką (...). Wiedzę obu tych wspólników należy przypisać spółce. W konsekwencji wiedza pozwanej J. A. była wiedzą spółki. Nie można zatem prezentować tezy o uzyskaniu przez powodów wiedzy o treści faktur VAT dopiero w 2014 r. lub 2015 r. (...) spółki jawnej prowadzi do wniosku, że spółka jawna miała w listopadzie 2013 r. wiedzę na temat faktur VAT i przelewów tożsamą z wiedzą pozwanej J. A.. Nadto strony uzgodniły między sobą już w listopadzie 2013 roku fakt wystawienia spornych faktur co do zasady i wysokości. Z daleko idącej ostrożności procesowej pozwani zakwestionowali roszczenie co do wysokości. Kwota 20.294,74 zł z faktur VAT stanowiła VAT (23%), zaś pozostała kwota 88.238 zł została rozliczona w podatku dochodowym, co oznacza, że obniżyła dochód wspólników spółki. Gdyby faktury VAT kosztowe nie zostały wystawione przez pozwanego P. A. i zaksięgowane przez spółkę, to spółka musiałaby zapłacić z tytułu podatku VAT kwotę 20.295 zł wyższą. Jednocześnie kwota 88.238 zł nie stanowiłaby kosztu uzyskania przychodu, a wobec tego nie pomniejszałaby kwoty zysku. Przy zastosowaniu niższej (18%) stawki podatku dochodowego, wspólnicy spółki musieliby zapłacić podatek dochodowy od osób fizycznych w kwocie wyższej o 15.883 zł. Gdyby przyjąć, że roszczenie powodów jest zasadne, należałoby zgodnie z art. 361 kc przyjąć znacznie niższą wysokość roszczenia ze względu na niższą wysokość szkody lub wzbogacenia (108.533 zł — 36.178 zł = 72.355 zł).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód M. S. (1) i pozwana J. A. (1) od 14 czerwca 2010 roku byli (...) spółki jawnej (...) S. i A. sp. j. z siedzibą w W. P..

Udziały wspólników w majątku spółki jak również zyskach i stratach były równe po 50%-par 3 ust 1 umowy. Każdy wspólnik miał prawo do reprezentowania spółki. Do składania oświadczeń woli i składania podpisów w imieniu spółki umocowany był każdy wspólnik samodzielnie-par 4 ust 1 umowy.

(dowód: odpis KRS k. 9-14, umowa spółki k.115-119)

W dniu 18 lipca 2011 r. (...)Polska S. i A. sp. j. zawarła umowę o pracę z pozwanym P. A. (1). Pozwany został zatrudniony na stanowisku kierownika sprzedaży z wynagrodzeniem 2481 zł brutto. Pozwany zakończył współpracę ze spółką w dniu 31.10.2013 r. W dniu 1 listopada 2013 r. pozwany P. A. (1) rozpoczął prowadzenie własnej działalności gospodarczej pod firmą (...). W tym samym dniu zawarł z (...)Polska S. i A. sp. j. umowę współpracy. Zobowiązał się świadczyć na rzecz spółki kompleksowe usługi wdrożenia systemu (...), a konkretnie standardu (...) dla klienta (...) SA. z wynagrodzeniem każdorazowo ustalonym przez strony w oparciu o zakres prac wykonanych. Uzgodniono, że będzie pobierał wynagrodzenie w takiej samej wysokości co wynagrodzenie otrzymywane przez P. P. (2) - drugiego podwykonawcę. Rozliczenia będą następowały za pomocą protokołów odbioru prac podpisanych przez obie strony, które będą podstawą wystawienia faktur VAT przez P. A..

(dowód: kopia umowy o pracę z dnia 18.07.2011 r. k. 15, kopia porozumienia z dnia 01.09.2011 r. 18, kopia świadectwa pracy P. A. (1) z dnia 5.11.2013 r. k. 19, Wydruk z (...) k.20, umowa zlecenia k. 196-198, e-mail z dnia 14.11.2013 roku k. 316)

Od 2010 roku (...)Polska S. i A. sp. j. realizowała prace na zlecenie (...) spółki słowackiej. Odbiorcą tych prac był szereg wydziałów (...) SA. Poszczególne prace zostały rozdzielone do realizacji między powoda M. S. (1) i pozwanego P. A. (1).

W sprawie projektu (...) większość formalności z kontrahentami załatwiał M. S. (1). Część projektu (...) G. z wdrożeniem systemu (...) i przeprowadzeniem audytu zrealizowano w czerwcu 2012 roku, co potwierdzono protokołem wykonania prac z dnia 21.06.2012 roku. Inne prace wykonano w listopadzie 2012 roku, co potwierdzono protokołem wykonania prac z dnia 22.11.2012 roku. W marcu 2013 roku w W. (...) (...) K. wykonano audyt sprawdzający działanie systemu (...). Jeszcze od lipca do listopada 2013 zajmowano się projektem W. (...) w zakresie przeprowadzania szkoleń. (...) w dniach 15.07.2013, 5.08.2013, 23.08.2013, 29.08.2013, 9.09.2013 roku, 15.11.2013 r. przeprowadził M. S. (1), a w dniach 12.09.2013 i 8.10.2013 roku J. A. (1).

(dowód: e-mail z dnia 15.01.2013 roku k. 32, e-mail z dnia 14.01.2013 roku k. 33, e-mail z dnia 10.01.2013 roku k. 33-36, e-mail z dnia 9.01.2013 roku k. 36-38, e-mail z dnia 11.03.2013 roku k. 39-40, e-mail z dnia 22.04.2013 r. k. 41-44, e-mail z dnia 25.04.2013 roku i 22.04.2013 roku k. 45-49, e-mail z dnia 13.05.2013 k. 50-51, e-mail z dnia 21.07.2013 roku i z dnia 19.07.2013 roku k. 52-57, protokół wykonania prac z dnia 21.06.2012 roku k. 58-59, e-maile z 11 i 12.07.2013 roku k. 60-61, dowód dostawy k. 62, e-maile z dnia 19.10. i 23.10.2012 k. 63, e-mail z dnia 25.10.2012 roku k. 64, protokół wykonania prac z dnia 22.11.2012 roku k. 65 i k. 68-69, dowód dostawy k. 66-67, e-maile z dnia 6.02.2013 i z dnia 4.02.2013 roku k. 70, e-mail z dnia 11.02.2013 roku k. 71, e-mail z dnia 11.02.2013 i z dnia 19.02.2013 roku i z dnia 27.02.2013 roku k. 72-73, dowód dostawy k. 74, e-mail z dnia 15.03.2013 roku k. 75, e-mail z dnia 5.04.2013 roku k. 76, e-mail z dnia 4.07.2013 roku k. 77-78, rozliczenie zamówienia k. 79, faktura nr (...) k. 80-81 i k. 243-244, faktura (...) k. 245, e-mail z dnia 31.05.2013 roku k. 82, dowód dostawy k. 83, protokół wykonania prac z dnia 15.11.2013 roku k. 84, e-mail z dnia 9.04.2013 roku k. 86-87, faktury VAT k. 202205, końcowe protokoły odbioru prac k. 206-210, dokumenty dotyczące projektu k. 217-230, potwierdzenie wykonania pracy k. 265, e-maile k. 281-293, rozliczenie faktur k. 294-303, e-maile k. 306-310, e-mail z dnia 30.06.2011 roku z ofertą handlową k. 327-337, częściowo zeznania powoda M. S. (1) k. 266-268 o :7:39, zeznania pozwanego P. A. (1) k. 368-369 1:01:20, zeznania pozwanej J. A. (1) k. 269 1:39:39)

W czasie realizacji projektu dla B. (...) wspólnicy (...)Polska S. i A. sp. j. nie dokonywali na swoją rzecz wypłat wynagrodzenia. Wynagrodzenie mieli wypłacić dopiero po rozliczeniu ze spółką słowacką. Warunkiem wypłaty było zaakceptowanie w formie protokołów wykonanych zleceń przez (...) SA.

(dowód: częściowo zeznania powoda M. S. (1) k. 266-268 o :7:39, zeznania pozwanego P. A. (1) k. 368-369 1:01:20, zeznania pozwanej J. A. (1) k. 269 1:39:39)

Powód M. S. (1) i pozwana J. A. (1) uzgodnili, że podzielą się zyskami z tego projektu po połowie z tym, że na 1/2 wynagrodzenia fakturę wystawi konkubina powoda M. S. (1) P. P. (2), a na pozostałą część odpowiadającą tej naliczonej przez P. P. fakturę wystawi P. A. (1) jako samodzielny przedsiębiorca. S. P. P. (2) w okresie od 31.07.2013 roku do 9.08.2013 wystawiała faktury za realizację projektu W. (...) (...) K.. W okresie 28-29.2013 (...)Polska S. i A. sp. j. wypłaciła na rzecz (...) kwotę łączną 208.268,64 zł. W ten sposób część zysków miała trafić do wspólników (...)Polska S. i A. sp. j. Jednocześnie spółka ta mogła wykazać koszty i wykazać podatek VAT naliczony, które następnie mogła rozliczyć i odliczyć.

(dowód: historia przelewów do S. k. 215, historia transakcji k. 250, korespondencja e-mailowa z (...) k. 251-254 i k. 258-259, e-mail z dnia 15.11.2013 r. k. 255, e-mail z dnia 14.11.2013 roku k. 255, e-mail z dnia 1.02.2013 roku k. 256, e-mail z dnia 30.08.2013 roku k. 257, e-maile z dnia 18.11.2013 roku i z dnia 16.11.2013 roku k. 260, e-maile k. 261-264, częściowo zeznania powoda M. S. (1) k. 266-268 o :7:39, zeznania pozwanego P. A. (1) k. 368-369 1:01:20, zeznania pozwanej J. A. (1) k. 269 1:39:39)

W dniach 18-22.11.2013 roku M. S. (1) komunikował się z J. i P. A. (1) w formie elektronicznej. Podawał, że (...) spółka słowacka zapłaciła zaległe faktury. Zapowiadał realizację przelewów na swoją rzecz. Prosił o uwzględnienie w fakturze wystawianej przez P. A. „sprawy III kwartału”. W jednym z e-maili z dnia 18.11.2013 roku pozwana J. A. oświadczyła powodowi, że P. A. (1) po założeniu rachunku bankowego wystawi faktury „na kwotę, którą już otrzymałeś”. M. S. (1) odpisał, że kwota 208.268,62 zł brutto zostanie wypłacona P. A. (1) „jak tylko wystawi faktury na swoją połowę”. M. S. (1) w korespondencji dotyczące rozliczenia projektu uwypuklał, kwestię rozliczenia podatku dochodowego za III kwartał 2013 roku. W e-mailu z dnia 22.11.2013 roku powód M. S. pytał pozwaną J. A. „na ile P. wystawi faktury i za który okres”.

(dowód: e-maile k. 120-123 i k. 213-214 i k. 231 i k. 267, częściowo zeznania powoda M. S. (1) k. 266-268 o :7:39, zeznania pozwanego P. A. (1) k. 368-369 1:01:20, zeznania pozwanej J. A. (1) k. 269 1:39:39)

W dniu 22 listopada 2013 r. (...) P. A. (1) zgodnie z ustaleniami wystawił trzy faktury za wdrożenie systemu (...) – W. (...)K. – za 2 i 3 etap wdrożenia, tj: faktury VAT Nr (...) na kwotę 57.128,58 zł, VAT Nr (...) na kwotę 11.442,69 zł, VAT Nr (...) na kwotę 39.961,47 zł z terminem płatności do 29.11.2013 roku.

(dowód: faktury VAT k. 21-23 i k. 199-201, ewidencja VAT k. 216)

Pozwana J. A. (1) z ramienia spółki (...) S. i A. sp.j. dokonała odbioru robót wykonywanych przez P. A. (1) z datą na dzień 23 listopada 2013 r. To ona zajmowała się kwestiami finansowymi w spółce i najczęściej kontaktowała się z biurem księgowym. M. S. (1) był jednak na bieżąco informowany przez pozwaną J. A. o podsumowaniu przychodów i rozchodów spółki. Sam akceptowała faktury. Pozwana przysyłała mu podsumowania roczne z biura księgowego. Najważniejsze informacje rozliczeniowe M. S. (1) otrzymywał też od biura księgowego niezależnie.

(dowód: końcowy protokół odbioru prac z dnia 23.11.2013 r. k. 24-26, e-mail z dnia 6.12.2013 r. k. 127-132, e-mail z dnia 14.01.2014 roku k. 133-134, e-mail z dnia 18.11.2013 roku k. 304, podsumowanie księgi przychodów i rozchodów k. 305, zeznania świadka S. S. do sprawy V. G. 44/16 k. 169 o:1:54, zeznania świadka S. S. k. 175 o:59:22, częściowo zeznania powoda M. S. (1) k. 266-268 o :7:39, zeznania pozwanego P. A. (1) k. 368-369 1:01:20, zeznania pozwanej J. A. (1) k. 269 1:39:39)

Faktury wystawione przez pozwanego nie były dostępne w systemie (...) Spółki, a mimo to w dniach 26-27.11.2013 roku (...)Polska S. i A. sp. j. dokonała na rzecz P. A. (1) przelewu na łączną kwotę 208.223,01 zł uwzględniając faktury nr (...) z dnia 22.11.2013 roku. Wówczas M. S. (1) miał dostęp do konta bankowego spółki.

(dowód: potwierdzanie transakcji k. 124, e-mail z dnia 6.12.2013 r. k. 126, wydruk z sytemu (...) k. 240-242 i k. 246-249, historia transakcji k. 250)

Po wystawieniu tych i innych faktur przez pozwanego P.

A. i P. P. (2) na rzecz (...)Polska S. i A. sp. j. rozliczono podatek Vat. Obliczono spółce nadpłatę podatku VAT w kwocie 108.675 zł, do zwrotu. Wspólnicy spółki planowali tą nadpłatę podzielić równo po połowie. Uzgodnili, że kwota nadpłaconego VAT-u zostanie przez każdego ze wspólników osobno zaliczona po połowie na poczet ich zobowiązań podatkowych z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych. M. S. (1) i J. A. (1) poprowadzili w dniach 7-10.04.2014 roku korespondencje e-mailową dotyczącą tej kwestii.

(dowód: korespondencja e-mailowa k. 135-139, zeznania świadka S. S. do sprawy V. G. 44/16 k. 169 o:1:54 częściowo zeznania powoda M. S. (1) k. 266-268 o:7:39, zeznania pozwanego P. A. (1) k. 368-369 1:01:20, zeznania pozwanej J. A. (1) k. 269 1:39:39)

W dniu 8 kwietnia 2014r. doszło do restrukturyzacji i zmiany nazwy spółki na (...) Spółka jawna, bowiem ze spółki odeszła pozwana J. A. (1). Na jej miejsce wstąpiła A. S.-matka M. S. (1).

(dowód: odpis KRS k. 9-14, wniosek o wejście w prawa i obowiązki k. 311, częściowo zeznania powoda M. S. (1) k. 266-268 o:7:39, zeznania pozwanego P. A. (1) k. 368-369 1:01:20, zeznania pozwanej J. A. (1) k. 269 1:39:39)

J. A. (1) w związku z nieprozumieniami z M. S. (1) i niemożliwością dalszej bezkonfliktowej współpracy postanowiła wystąpić ze spółki (...) S. i A. sp. j. Uchwałą z dnia 8.04.2014 roku wspólnicy (...)Polska S. i A. sp. j. J. A. (1) dokonali restrukturyzacji i pozwana występowała ze spółki. W uchwale tej określono też zasady podziału majątku spółki.

W związku z nadwyżką podatku VAT na koniec I kwartału 2014 roku na koncie spółki w wysokości 108.675 zł oraz nadpłatą podatku dochodowego za 2013 rok na kontach wspólników zostały wystosowane do US pisma o zaliczenie tych nadwyżek na poczet podatku dochodowego należnego za I kwartał 2014 roku dla każdego ze wspólników w wysokości 87.291 zł. Każdy ze wspólników miał dopłacić samodzielnie podatek dochodowy za I kwartał 2014 roku.

Następnie J. A. (1) w dniu 8.04.2014 roku zawarła umowę cesji praw i obowiązków w spółce, na mocy której przeniosła swoje prawa i obowiązki w spółce na rzecz A. S. za 75.000 zł.

(dowód: umowa spółki k. 115-119, umowa cesji k. 140-141, uchwała nr(...)k.142-143, oświadczenie wspólnika z dnia 31.03.2014 roku k. 270, potwierdzenia operacji bankowych k. 271-275 i k. 277-280 częściowo zeznania powoda M. S. (1) k. 266-268 o :7:39, zeznania pozwanego P. A. (1) k. 368-369 1:01:20, zeznania pozwanej J. A. (1) k. 269 1:39:39)

Dopiero po wystąpieniu ze spółki (...) domagał się od biura (...) w N. wydania dokumentów spółki. W dniu 8.04.2014 roku posiadane w spółce dokumenty księgowe za lata 2010-2012 wydała M. S. J. A. (1).

(dowód: protokół przekazania dokumentacji z dnia 8.04.2014 r. k. 236, podatkowa księga, przychodów i rozchodów k. 237, raport środków trwałych k. 238, faktura z usługi księgowe k. 239)

Ostatecznie jednak założenie M. S. (1) i J. A. (1) co do rozliczenia nadpłaty podatku VAT spółki na poczet ich zobowiązań podatkowych z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych okazało się błędne i niemożliwe do realizacji, bo US nie potrącał w taki sposób należności. Biuro (...) spółki (...) taką wiedzę posiadało między 8 a 15.04.2014 rokiem. Spółka (...) S. sp.j. początkowo wypłacała zatem pozwanej J. A. należną kwotę VAT w ratach miesięcznych po 2.000 zł. Po pewnym czasie płatności przzerwano.

(dowód: e-mil z dnia 12.09.2014 roku k. 144-145, zeznania świadka S. S. do sprawy V. G. 44/16 k. 169 o:1:54, częściowo zeznania powoda M. S. (1) k. 266-268 o :7:39, zeznania pozwanego P. A. (1) k. 368-369 1:01:20, zeznania pozwanej J. A. (1) k. 269 1:39:39)

Pozwana J. A. (1) wniosła zatem do sądu pozew o zapłatę należności VAT wynikającej z treści uchwały podziałowej od powodów przed Sądem Rejonowym w Radomiu Wydział V Gospodarczy w procesie pod sygn. V GC 262/15. W toku tego procesu powodowie próbują wykazać, że spółce może nie przysługiwać zwrot VAT, a wobec tego nie ma ona obowiązku zapłaty na rzecz pozwanej J. A. Wskazują, że spółka może nie mieć prawa do zwrotu VAT z tytułu faktur VAT wystawionych przez pozwanego P. A. (1), które stanowią przedmiot niniejszego procesu.

W dniu 19 września 2016 r. na rozprawie w procesie V GC 262/15 pełnomocnik powodów oświadczył, że spółka zaksięgowała te faktury VAT jako swoje koszty oraz nie składała nigdy korekt deklaracji VAT.

(dowód: protokół rozprawy V GC 262/15 z dnia 19.09.2016 roku k. 146-151 i k. 232-235, zeznania świadka S. S. do sprawy V. G. 44/16 k. 169 o:1:54, pismo procesowe z dnia 28.12.2015 r. k. 191-195. częściowo zeznania powoda M. S. (1) k. 266-268 o :7:39, zeznania pozwanego P. A. (1) k. 368-369 1:01:20, zeznania pozwanej J. A. (1) k. 269 1:39:39)

W odpowiedzi na inicjatywę sądową pozwanej J. A. (1) (...)Polska S. sp.j. i M. S. (1) złożyli przeciwko J. A. (1) i P. A. (1) powództwa o zapłatę zarejestrowane w Sądzie Rejonowym w N. V Wydziale Gospodarczym do sygn. V GC 437/17 i V GC 447/17 domagając się kwot 29.346,67 z faktury VAT nr (...) z dnia 25.11.2013 roku i 1.463,70 zł z faktury VAT nr (...) z dnia 25.11.2013 roku jako świadczeń nienależnych.

Obydwa powództwa zostały oddalone.

(dowód: wyroki SR w Nowym Sączu V Wydziału Gospodarczego z dnia 21.09.2017 roku z uzasadnieniami k. 347-363, częściowo zeznania powoda M. S. (1) k. 266-268 o :7:39, zeznania pozwanego P. A. (1) k. 368-369 1:01:20, zeznania pozwanej J. A. (1) k. 269 1:39:39)

Powyższy stan faktyczny oparto głównie na dowodach z dokumentów, które przedłożyli pełn. stron. Autentyczność i wiarygodność dokumentów nie była podważana.

Sąd w ustaleniach faktycznych pominął dokumentację przedłożoną przez powodów w j. angielskim bez tłumaczenia z k. 27-31. Pominęto też nieczytelny dokument z k. 85 i k. 276

Sąd nie przeprowadził dowodu informacji (...) SA wnioskowanego przez pozwanych obejmującego zestawienie osób uprawnionych do internetowego dostępu do konta bankowego (...)Polska S. i A. sp.j., z uwagi na odmowę przez bank udzielenia informacji z powołaniem się na tajemnicę bankową k. 165.

Ustaień faktycznych dokonano również w oparciu o osobowe źródła dowodowe.

Zeznania świadka S. S. złożone na potrzeby tej sprawy i sprawy V GCps 44/16 Sąd uznał za wiarygodne, szczegółowe, szczere i wyczerpujące. Świadek prowadząc do kwietnia 2014 roku (...) spółki (...) S. i A. sp.j. przedstawił sposób informowania wspólników o rozliczaniach spółki. Zeznania złożone przez świadka na potrzebny dwóch postępowań były też zbieżne.

Zeznania powoda M. S. (1) były dla Sądu wiarygodne tylko w tej części, w której korespondują z pozostałym materiałem dowodowym. Powód relacjonował współpracę stron w kontekście sporu sądowego zgodnie z przyjętą taktyką procesową. Nie był dla Sądu wiarygodny w kwestii braku uzgodnień co do założenia przez P. A. własnej działalności gospodarczej. Powód fałszywie zeznawał również w temacie dotyczącym braku uzgodnień z J. A. i P. A. co do kwot, na które pozwany P. A. wystawi faktury. Te zeznania powoda pozostają wewnątrznie sprzeczne, skoro wcześniej zarezerwował w spółce kwotę, jaką miał objąć fakturami P. A.. Powód w bardzo enigmatyczny sposób odniósł się do ustaleń wspólników co do sposobu podziału zysku z kontraktu ze spółką słowacką. Starał się przeinaczyć sens korespondencji e-mailowej z końca listopada 2013 roku prowadzonej pomiędzy stronami, a dotyczącej właśnie podziału zysku z tego kontraktu. Powód niewiarygodnie przedstawił, że o nieprawidłowościach dotyczących wystawionych przez P. A. faktur dowiedział się po wyjściu J. A. (1) ze spółki, skoro brał czynny udział w ustaleniach czego te faktury będą faktycznie dotyczyły. Powód zrelacjonował poszczególne etapy prac przy W(...), której dotyczyły kwestionowane faktury. Powód w swoich zeznaniach pominął jednak całkowicie uzgodnienia z pozwanymi, co do sposobu rozliczenia zysku z tego kontraktu, a to miało istotne znaczenie dla tej sprawy, a nie to kto był liderem projektu i jakie prace faktycznie wykonał.

Zeznania pozwanych Sąd w pełni podzielił. Pozwani szczegółowo opisali współpracę w (...) spółki (...) S. i A. sp.j., zasady rozliczeń zysków. Ich zeznania się uzupełniały.

Sąd pominął dowód z zeznań świadka D. B. z uwagi na cofnięcie go przez pozwanych k. 269/2.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo podlega oddaleniu.

W ostatecznie sprecyzowanym żądaniu pozwu powodowie domagali się zasądzenia solidarnie od pozwanych kwoty 108.532,74 zł wraz z odsetkami ustawowymi za okres od dnia 28.12.2015 roku do dnia 31.12.2015 roku oraz odsetkami za opóźnienie od dnia 1.01.2016 roku do dnia zapłaty z tytułu nienależnie wypłaconego wynagrodzenia wynikającego z faktur nr (...).

W pierwszej kolejności należało się odnieść do zarzutu podniesionego przez pozwanych o braku legitymacji czynnej powoda M. S. (1) jako współnika (...) Polska S. sp.j. Zarzut ten Sąd uznał za słuszny. Powództwo w stosunku do P. S. podlegało oddaleniu z uwagi na brak legitymacji czynnej po jego stronie.

Argumentacja, na którą powołują się w pozwie powodowie na uzasadnienie roszczeń oparta jest na twierdzeniach, że pozwani bezpodstawnie wzbogacili się lub wyrządzili im szkodę. Podkreślić jednak należy, że podstawą faktyczną tych roszczeń jak słusznie podkreślili pozwani są faktury, na podstawie których podwodowa spółka jawna (...) S. i A. sp.j. dokonała zapłaty na rzecz pozwanego P. A. (1) prowadzącego działalność pod firmą (...). Wypłat dokonała w/w powodowa spółka i to tylko względem niej pozwani ponoszą odpowiedzialność. P. A. (1) na podstawie wystawionych faktur w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, a pozwana J. A. (1) w ramach odpowiedzialności odszkodowawczej względem spółki jawnej. Powód M. S. (1) mógł reprezentować spółkę w sprawie, w której domaga się należności z mocy art. 29 ksh, lecz nie był legitymowany do żądania zapłaty na swoją rzecz. P. S. utożsamia roszczenie powodowej spółki jawnej z własnym roszczeniem, podkreślając wpływ jaki kondycja majątkowa spółki jawnej ma na jego prywatną sferę finansową poprzez uzyskanie zysku z tej spółki lub nie. Tymczasem z art. 22 § 1 ksh wynika, że spółka jawna jest osobnym od swoich współników bytem prawnym działającym pod indywidualizującą ją nazwą. Jako osobowa spółka handlowa, spółka jawna nie posiada osobowości prawnej. Bierze jednak udział w obrocie gospodarczym jako podmiot praw i obowiązków, ze względu na fakt przyznania jej przez ustawodawcę zdolności prawnej. Zaznaczyć wymaga, że spółka jawna może we własnym imieniu zaciągać zobowiązania, a jej majątek jest niezależny od majątku współników.

Powództwo podlegało oddaleniu z uwagi na skutecznie podniesiony przez pozwanych zarzut przedawnienia.

W niniejszej sprawie pozwani P. A. (1) i J. A. (1) zarzucili, że dochodzone przez powodów roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia uległo przedawnieniu, bowiem należy stosować do niego trzyletni okres przedawnienia. Sąd pogląd ten podziela i wskazuje, że w orzecznictwie ugruntowane jest stanowisko, że roszczenie o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia, z którym występuje przedsiębiorca, podlega trzyletniemu przedawnieniu z art. 118 k.c., jeżeli powstaje ono w związku z prowadzoną przez przedsiębiorcę działalnością gospodarczą (zob. wyrok SN z 16 lipca 2003 r., V CK 24/02, Legalis nr 61012). W niniejszej sprawie (...) Polska S. i A. sp.j. nabywca z faktur wymienionych w pozwie i wystawca faktury I. P. A. (1) niewątpliwie są przedsiębiorcami i nie budzi także wątpliwości, że dochodzone w pozwie roszczenie ma związek z prowadzoną przez te podmioty działalnością gospodarczą. Decydujące bowiem znaczenie dla związku roszczenia z prowadzeniem działalności gospodarczej mają okoliczności istniejące w chwili jego powstania i za takie czynności uznaje się działania podejmowane w celu realizacji zadań mieszczących się w przedmiocie działalności w sposób pośredni lub bezpośredni, pod warunkiem że zachodzi pomiędzy nimi normalny i funkcjonalny związek. W tej relacji nie muszą pozostawać tylko czynności stale podejmowane, typowe ze względu na przedmiot działalności przedsiębiorcy. Mogą to być także czynności jednorazowe i nie muszą one mieścić się w przedmiocie działalności tego przedsiębiorcy wpisanym w urzędowym rejestrze. Roszczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej mogą wynikać z różnych zdarzeń prawnych i nie muszą być związane ze stosunkami kontraktowymi przedsiębiorcy, a więc także roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, z tytułu świadczenia nienależnego mogą być kwalifikowane jako związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (zob. wyrok SN z 19 listopada 2014 r., II CSK 195/14, Legalis nr 1180173). Usługi wymienione w spornych fakturach określone przez sprzedającego P. I. jako wynikające z wdrożenia systemu (...) G. K. niewątpliwie mieszczą się w przedmiocie działalności gospodarczej pozwanego P. A. (1) i (...) Polska S. sp. j.

Dla prawidłowego stwierdzenia, że roszczenie uległo przedawnieniu, wymagane jest ustalenie terminu od którego należy liczyć początek jego biegu. W przypadku roszczenia z tytułu nienależnego świadczenia, mającego taki charakter już w chwili spełnienia, staje się ono wymagalne od tej chwili (zob. wyrok SN z 22 marca 2001 r., V CKN 769/00 Legalis nr 50791). Błędne okazały się zatem argumenty podnoszone przez powodów, że początek biegu przedawnienia w przedmiotowej sprawie należy liczyć od dnia powzięcia wiedzy o zawyżeniu faktur. Zdaniem powodów dopiero w dniu 27.12.2015 roku powzięli wiedzę za jakie usługi zostały wystawione kwestionowane faktury, dlatego od tego dnia należy liczyć termin przedawnienia. SN w wyroku z dnia z 22 marca 2001 r., V CKN 769/00 odrzucił koncepcję, według której

stan opóźnienia łączy się z uzyskaniem przez wzbogaconego wiedzy o tym, że określona korzyść (świadczenie) nie była mu należna. Wg SN opóźnienie - zgodnie z art. 476 k.c. - ukształtowane zostało jako stan obiektywny, polegający na tym, że dłużnik nie spełnia świadczenia w odpowiednim terminie. Takie zatem okoliczności, jak wiedza wierzyciela o tym, że świadczenie jemu się należy, czy - z drugiej strony - zła wiara dłużnika wynikająca z konieczności liczenia się z obowiązkiem świadczenia, same przez się nie prowadzą do określenia terminu świadczenia i w związku z tym do wywołania stanu opóźnienia. Ten pogląd tut. Sąd podziela.

Odnosząc to do realiów niniejszej określając wymagalność roszczenia należy odwołać się do dat wystawienia spornych faktur tj. 22.11.2013 roku, bo z tą datą rozpoczął się termin przedawnienia. Zaznaczyć należy, że (...) Polska S. sp.j nie wykazała, aby termin ten został przerwany przed złożeniem w dniu 8.04.2017 roku pozwu.

Roszczenie powódki (...) Polska S. sp.j. uległo przedawnieniu również, jeśli jego zasadność wynika odpowiedzialności deliktowej pozwanej J. A. (1) z art. 415 kc i następne. Z mocy art. 442¹ § 1 kc roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Art. 442¹ § 1 kc uzależnia liczenie 3 letniego okresu przedawnienia od wiedzy o powstaniu szkody i osobie odpowiedzialnej za spowodowanie szkody.

Okoliczności związane z wystawieniem spornych faktur, uzgodnienia w przedmiocie zapłaty objętej tymi fakturami były przedmiotem rozmów współnika (...) Polska S. sp.j M. S. (1) i J. A. (1) w listopadzie i grudniu 2013 roku. W tym też czasie strona powodowa (...) Polska S. i A. sp.j działając przez współnika M. S. (1) posiadała wiedzę o rzekomej szkodzie i osobie odpowiedzialnej za jej wyrządzenie. Trzyletni okres przedawnienia zakończył się najpóźniej z końcem 2016 roku, zatem około 3 miesiące przed wniesieniem pozwu. Powodowie nie wykazali też, aby zachodziły podstawy do zastosowania wydłużonego okresu przedawnienia 442⁽¹⁾ § 2 kc. Sąd nie zaakceptował argumentacji strony powodowej, iż wiedzę o nienależytym wypełnieniu przez pozwanego P. A. (1) faktur, z którym strona powodowa łączy swoją szkodę posiadała dopiero w dniu 28.12.2015 roku wraz z doręczeniem dokumentów w sprawie VGC 262/15, która dotyczyła sporu o rozliczenie kwot nadpłaconego przez (...) Polska S. i A. sp. j podatku VAT. Okoliczności związane z rozliczeniem nadpłaconego VATu byli współnicy w/w spółki jawnej wspólnie ustalili przed wyjściem pozwanej J. A. (1) ze spółki jawnej. Ujęli je w sposób precyzyjny w uchwale z dnia 8.04.2014 roku. Ponadto ustalenia jakie dotyczyły rozliczenia kontraktu wdrożenia systemu (...) w W.(...)w K. J. A. (1) i M. S. (1) ustalili już znacznie wcześniej niż zostały wystawione zakwestionowane faktury. W ocenie Sądu strona powodowa posiadała zatem wiedzę o rzekomej szkodzie i osobie odpowiedzialnej za jej szkodę znacznie wcześniej bo najpóźniej w dacie wystawienia spornych faktur. Przesłanek z art. 442⁽¹⁾ § 1 kc nie można analizować bez tła faktycznego tej sprawy. W ocenie Sądu na początek liczenia biegu terminu przedawnienia nie mógł mieć wpływu fakt poróżnienia stron w kwestii naliczenia nadpłaconego podatku VAT, skoro byli współnicy podjęli ustną decyzję o sposobie rozliczenia w tym i nadpłaconego VATu znacznie wcześniej, niż w dniu 28.12.2015 roku czy też dniu podjęcia uchwały z dnia 8.04.2014 roku, a szkoda wynikająca z wystawionych i zapłaconych faktur powstała w listopadzie 2013 roku. Wspólnicy, zatem i strona powodowa w związku z pertraktacjami i rozliczeniami dotyczącymi podziału majątku spółki jawnej przed wystąpieniem z niej J. A. (1) posiadali dokładną wiedzę związaną z wystawieniem spornych faktur, absolutnie wiedzy tej nie należy łączyć z dokumentacją księgową, co starała się uwypuklić strona powodowa, bo dane z tej dokumentacji księgowej nie miały wpływu na wiedzę współników zatem i strony powodowej w wyżej wymienionym zakresie. Niniejsze postępowanie wykazało również, wbrew twierdzeniom strony powodowej, że M. S. (1) miał dokładną świadomość w jaki sposób zostaną wystawione przez P. A. (1) sporne faktury, czego będą dotyczyły, nawet jeśli sprawami finansowymi zajmowała się J. A. (1). Podstawa wystawienia tych faktur co wynika z zeznań pozwanych, które Sąd uznał za wiarygodne, wynikała z uzgodnień rozliczenia współników spółki jawnej i absolutnie nie miała żadnego związku z wykonaną przez P. A. (1) w ramach działalności pod firmą (...) pracą i wynagrodzeniem jakie miał uzyskać. Powyższe potwierdza sposób postępowania M. S. (1), zarezerwowanie kwoty 208.000 zł w spółce jawnej na wypłatę dla P. A. (1), ratalne płatności na rzecz J. A. (1), dotyczące nadpłaconego VATu. Dodatkowo należy zaznaczyć, że M. S. (1) miał świadomość, że wystawione przez I. P. A. (1) faktury nie mają związku z wykonaną przez niego pracą w ramach zawartej w dniu

1.11.2013 roku umowy zlecenia, gdyż dotyczyły wysokich kwot, a współpraca wynikająca z umowy zlecenia trwała niespełna miesiąc czasu. Ponadto faktury wystawione przez I. P. A. (1) opiewały na takie same kwoty jakie wystawiła bliska M. S. (1) P. P. (2). Powód M. S. (1) na kwoty wynikające ze spornych faktur godził się w listopadzie 2013 roku, wiedząc dokładnie czego dotyczy, co wynika z korespondencji e-mailowej stron.

Niezależnie od powyższych wywodów powództwo podlega oddalaniu z uwagi na brak wykazania przez powodów przesłanek bezpodstawnego wzbogacenia i przesłanek odpowiedzialności deliktowej.

Art. 405 kc stanowi, że kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Z mocy art. 410 § 1 kc przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia-§ 2.

Z mocy art 415 k.c. kto z winy swojej wyrządził drugiemu szkodę obowiązany jest do jej naprawienia. Przesłankami odpowiedzialności z tytułu czynu niedozwolonego są szkoda, czyn sprawczy noszący znamiona winy oraz związek przyczynowy pomiędzy tym czynem a szkodą. Wystąpienie z roszczeniem odszkodowawczym wymaga wykazania przez powoda istnienia wszystkich przesłanek odpowiedzialności strony pozwanej. Zgodnie z artykułem 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Z powołanego przepisu wynika jedna z naczelnych zasad procesu sądowego polegająca na tym, że dowód wykazania prawdziwości określonego faktu obciąża tego, kto się na dany fakt powołuje, dla uzasadnienia dochodzonego przed sądem prawa. Czyn sprawcy według art. 415 k.c., rodzi odpowiedzialność cywilną, gdy posiada pewne właściwości, cechy, zwane znamionami, odnoszące się do jego strony przedmiotowej i podmiotowej. Znamiona niewłaściwości postępowania od strony przedmiotowej określa się pojęciem bezprawności czynu, natomiast od strony podmiotowej określa się jako winę w znaczeniu subiektywnym. Bezprawność stanowi zatem przedmiotową cechę czynu sprawcy a oznacza ujemną ocenę porządku prawnego o zachowaniu się sprawcy szkody. Według ugruntowanego w doktrynie i judykaturze stanowiska, które podziela tut. Sąd, bezprawność w kontekście art. 415 k.c. polega nie tylko na przekroczeniu mierników i wzorców wynikających z wyraźnych przepisów, zwyczajów ale polega także na naruszeniu zasad współzycia społecznego (zob.m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1999 r., II CKN 499/98, niepubl.; z dnia 13 czerwca 2001 r., II CKN 532/00, niepubl.; 13 lutego 2004 r., IV CK 40/03, niepubl.; z dnia 20 stycznia 2009 r., II CSK 423/08, niepubl.; z dnia 10 lutego 2010 r., V CSK 287/09, OSP 2012/1095; z dnia 17 lutego 2011 r., z dnia 6 grudnia 2012 r., I CSK 559/10, niepubl.; z dnia 1 maja 2012 r., IV CSK 579/11, niepubl.; z dnia 6 lutego 2014 r., I CSK 201/2013, niepubl.). Odnośnie przesłanki zawinienia wskazać należy, że na gruncie odpowiedzialności deliktowej winę interpretować należy jako swoistą zarzucalność bezprawnego zachowania. Bezprawność zachowania ma postać nagannej umyślności lub nieumyślności (lekkomyślności lub niedbalstwa), tj. takiego subiektywnego procesu decyzyjnego sprawcy, który doprowadza do celowego, zamierzonego i świadomego podjęcia zachowania, o którym sprawca wie, że jest ono bezprawne, albo co do którego może – i przy zachowaniu należytej staranności powinien – wiedzieć, że jest ono bezprawne (lub że istnieje realna możliwość, że takim się okaże). Zawinienie sprawcy oceniane jest z subiektywizowanego punktu widzenia. Przy czym z punktu widzenia odpowiedzialności cywilnej każdy stopień winy, nawet przypadek culpa levissima uzasadnia nałożenie na sprawcę szkody obowiązku jej naprawienia (tak SN w orzeczeniu z 10.10.1975r., ICR 656/75). Równocześnie związek przyczynowy między szkodą a zachowaniem osoby za nią odpowiedzialnej musi być rozumiany w sposób obowiązujący na gruncie prawa cywilnego, zgodnie z art. 361 § 1 k.c., zatem jako normalny związek przyczynowy.

Strona powoda nie wykazała, aby wypłata jakiej dokonała ((...)Polska S. sp.j) na rzecz pozwanego I. P. A. (1) na podstawie kwestionowanych faktur nr (...) była świadczeniem nienależnym. Nie udowodniła też przesłanek art. 415 kc bezprawności działania pozwanych, wystąpienia szkody w jej majątku.

Powód M. S. (1) i pozwana J. A. (1) jako wspólnicy w ramach powadzenia spółki (...) S. i A. sp.j dokonali ustaleń w zakresie rozliczenia zysku spółki z prowadzonej współpracy w ramach projektu dla B. (...) dotyczącego W. (...)

w K.. Wspólnicy ustalili, że ich najbliżsi tj. P. A. (1) i P. P. (2) wystawią faktury opiewające na 1/2 wynagrodzenia przysługującego (...) Polska S. i A. sp.j (w ramach podpisanych umów jako podwykonawcy) od kontrahenta, przez co wspólnicy mieli faktycznie i fizycznie otrzymać po połowie zysków z tego kontraktu, chociaż nie bezpośrednio, a za pośrednictwem w/w najbliższych. Uzgodniony sposób został faktycznie zrealizowany przez wystawienie przez pozwanego I. P. A. (3) faktur, chociaż pozwany P. A. (1) rzeczywiście żadnych czynności przy wykonaniu zobowiązania z tym podmiotem nie wykonywał w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zarejestrowanej pod firmą (...). Podobne rozliczenie drugiej połowy przypadło powodowi M. S. (1) w ramach wystawionych faktur przez SON V. P.. W świetle powyższego stroną powodową (...) Polska S. i A. sp.j reprezentowaną przez wspólników J. A. (1) i M. S. (1) łączyła z pozwanym P. A. (1) ustna umowa zobowiązująca, stanowiąca podstawę wypłat z kwestionowanych faktur. W ocenie Sądu ta ustna umowa nie jest sprzeczna z przepisami prawa.

Podkreślenia też wymaga, że współpraca między wspólnikami (...)Polska S. i A. sp.j układała się dobrze, zgodnie ustalono sposób rozliczeń, do momentu pojawienia się sporu w kwestii faktycznego podziału zwrotu nadpłaconego do US podatku Vat w kwocie około 108.675 zł. Powód M. S. (1) i pozwana J. A. (1) ustalili sposób podziału zwrotu tego podatku po połowie w uchwale z dnia (...) -k. 143, uznając, że przysługująca im powoła zwrotu tej nadpłaty zostanie zliczona na podatek dochodowy od osób fizycznych naliczony na rzecz każdego z nich. To założenie okazało się niemożliwym do realizacji, bo technicznie nie było dopuszczalne potrącenie zobowiązań spółki jawnej z tytułu podatku VAT z należnościami podatkowymi wspólników tej spółki z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych. Powodowa spółka zachowała zatem w całości nadpłacony podatek, nie dokonano podziału nadpłaty między wspólników. Pozwana J. A. (1) wystąpiła zatem o rozliczenie tej kwestii na drodze sądowej i rozgorzał konflikt między byłymi wspólnikami spółki jawnej, w którym spółka jawna zaczęła jak w tej sprawie podważać ważność wystawionych faktur Vat na podstawie których US dokonał rozliczenia podatku Vat z nadpłatą. W tych okolicznościach trudno uznać za przekonywujące twierdzenia strony powodowej, że nienależnie świadczyła, lub powstała w jej majątku szkoda, za która odpowiadają pozwani.

W świetle powyższych wywodów powództwo oddalono.

O kosztach postępowania orzeczono stosownie do art. 98 kpc. (...)Polska S. sp.j. i M. S. (1) jako przegrywający proces zwrócą pozwanym solidarnie kwotę 5434 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego wg stawek taryfowych obowiązujących na dzień złożenia pozwu. Sąd zasądził na rzecz pozwanych od powodów solidarnie zwrot kosztów procesu, będąc związany żądaniem pozwu, który dotyczył zasądzenia solidarnie od pozwanych kwoty 108.532,74 zł wraz z odsetkami.

SSO Monika Świerad